

МУЗЕЙ АНАТОМІЇ ТВАРИН – ВАЖЛИВА СКЛАДОВА РОЗШИРЕННЯ ЗАГАЛЬНОБІОЛОГІЧНИХ ЗНАТЬ ТА ВИХОВАННЯ У ЗДОБУВАЧІВ ГУМАННОГО ВІДНОШЕННЯ ДО ТВАРИН

Жоріна Л. В.

*Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро, Україна
zhorina.l.v@dsau.dp.ua*

Внаслідок багаторічної роботи колективу кафедри анатомії, гістології і патоморфології тварин був створений музей Анатомії тварин. Офіційне відкриття музею на факультеті ветеринарної медицини Дніпровського державного аграрно-економічного університету відбулося 11 вересня 2009 року за участі голови Наглядової ради Дніпропетровського ДАУ, Народного депутата України І. Г. Кириленка та голови Комітету ветеринарної медицини України П. І. Вербицького. Протягом багатьох років співробітники кафедри збирали, виготовляли різноманітні анатомічні препарати рідкісних тварин. Експонати зберігалися в навчальних аудиторіях та підсобних приміщеннях. Після того, як Гаврилін Павло Миколайович очолив кафедру, ситуація суттєво змінилася. Він зумів привернути увагу адміністрації університету до проблеми та переконати в необхідності створення анатомічного музею. Як результат – ректором було прийнято рішення про виділення приміщення для музею. Всі подальші роботи по створенню музею проводилися колективом кафедри під керівництвом професора Гавриліна П. М.

Унікальність музею кафедри полягає в тому, що він не є класичним анатомічним або зоологічним музеєм. Зібрана співробітниками кафедри та студентами факультету ветеринарної медицини колекція «ілюструє» різні аспекти стосунків людини зі свійськими та дикими тваринами, позитивні та негативні наслідки такої взаємодії. Основною ідеєю представленої в музеї експозиції є популяризація концепції біоцентризму, яка визнає рівноцінне право на існування будь-якого виду організмів, що населяють нашу планету. Одним з головних завдань музею є формування в молоді почуття відповідальності за свої вчинки в стосунках з тваринним світом та розуміння необхідності змін людиною свого відношення до споживання.

На сьогодні в колекції музею Анатомії тварин представлено більш, ніж 500 експонатів всіх основних класів хребетних – риб, земноводних, плазунів, птахів, але її основу складають анатомічні препарати ссавців. Це препарати окремих кісток скелета, сухі та вологі препарати з'єднання кісток, м'язів та внутрішніх органів, комплексні нервово-м'язові і судинно-м'язові препарати, корозійні препарати (зліпки судин органів та бронхіального дерева), опудала птахів та деяких ссавців. Гордістю музейної колекції є рідкісні та екзотичні препарати: повний скелет бегемота (єдиний в Україні), скелет жирафа, лами, тапіра, африканського лева, дельфіна-афаліна, страуса, опудала kota породи сфінкс, голови бегемота, лимонної акули, варана, ігуани, окремих видів змій та мавп.

Усі препарати, які представлені в музеї, виготовлені руками викладачів кафедри та студентів. Експонати накопичувалися на кафедрі багато років. Препарати виготовляли з трупів тварин, які потрапляли у ветеринарні клініки та до співробітників кафедри після загибелі для встановлення діагнозів. Всі рідкісні екземпляри після проведення необхідних досліджень перетворювалися на експонати: скелети тигра, лами, мавп, страуса, мумія kota-сфінкса та інші. Деякі препарати музею подарували випускники та здобувачі освіти (скам'янілі рештки кісток тварин, які знайдені в скіфських курганах, зуб мамонта, череп стародавнього тура тощо). Окрема експозиція музею присвячена демонстрації патологічних змін в організмі тварин, більшість з яких пов'язана з антропогенно-технологічними факторами: хвороби зоопаркових та свійських тварин, які є наслідком порушень умов утримання та годівлі, некваліфікована лікарська допомога, жорстоке поводження з тваринами, патологія ембріонального (внутрішньоутробного) розвитку, паразитарні ураження внутрішніх органів, тощо. Представлені препарати різних патологій тварин, які формують своєрідну «кунсткамеру»: двоголове теля, сіамські поросята, свинка-циклоп тощо. Такі експонати є наочним прикладом накопичення генетичних мутацій в організмі тварин внаслідок хімізації земель та погіршення загальної екологічної ситуації.

Музейну колекцію створювали співробітники кафедри анатомії: доцент О. О. Шулешко забезпечував музейну колекцію новими препаратами, контролював процес виготовлення експонатів; під керівництвом доцентів Е. В. Есіної та В. В. Сентюріна були виготовлені патологоанатомічні препарати; старший викладач А. А. Богомаз приймав активну участь у створенні скелетів та опу-

дал різних тварин. Старша викладачка Л. В. Жоріна оформлювала музейні експозиції, розробляла план екскурсій для кожної вікової групи відвідувачів. Частина рідкісних експонатів нашого музею з'явилася завдяки допомозі професора НУБіПУ Мельника Олега Петровича (скелет жирафа, тапіра, верблюда).

Музей Анатомії тварин відіграє значну роль у формуванні в здобувачів освіти, майбутніх лікарів ветеринарної медицини, біологічного та екологічного мислення як основи для розвитку професійних навичок, сприяючи кращому та більш глибокому засвоєнню знань про будову тіла тварини, а також детальному вивченню вікових, видових та породних аспектів анатомії тварин і впливу на них факторів людської діяльності.

Музейна колекція активно використовується під час вивчення здобувачами освіти наступних дисциплін: анатомія свійських тварин, особливості анатомії дрібних свійських та екзотичних тварин, а також патологічної анатомії тварин, патологоанатомічного розтину з основами судової ветеринарії.

Музей постійно відвідують учні міста та області. Екскурсії для школярів проводять викладачі кафедри. На прикладі конкретних експонатів відвідувачі знайомляться з хворобами зоопаркових та свійських тварин, які є наслідком порушень умов утримання та годівлі, некваліфікованої лікарської допомоги, жорстокого поводження з тваринами; патологіями ембріонального (внутрішньоутробного) розвитку; паразитарними ураження внутрішніх органів тощо.

Таким чином, музей Анатомії тварин забезпечує розширення у школярів загальнобіологічних знань, виховання в них гуманного відношення до тварин, а також має певне значення в професійній орієнтації молоді.

Колектив кафедри анатомії, гістології і патоморфології тварин висловлює вдячність ректору ДДАЕУ Кобцю А. С., декану факультету ветеринарної медицини Бібену І. А., Короленко Л. С. (в 2008 р. керівнику Головного Управління Ветеринарної медицини в Дніпропетровській області), професору НУБіПУ Мельнику О. П. за допомогу та сприяння в роботі колективу, який створював музей Анатомії тварин. Колектив кафедри пам'ятає внесок, який зробив професор Гаврилін П. М. у створення та становлення музею Анатомії тварин.

Музей Анатомії тварин кафедри анатомії, гістології і патоморфології тварин Дніпровського державного аграрно-економічного університету є одним з провідних підрозділів факультету ветеринарної медицини, який відіграє значну роль у формуванні майбутніх лікарів ветеринарної медицини біологічного, екологічного, наукового та лікарського мислення як основи професійних здібностей, а також професійної орієнтації школярів – майбутніх здобувачів освіти університету.

ЕНДОГЕННА ІНТОКСИКАЦІЯ ПОРОСЯТ – НОРМОТРОФІКІВ У РАННІЙ ПОСТНАТАЛЬНИЙ ПЕРІОД

Замазій А. А.*, Камбур М. Д.**

*Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава, Україна

**Сумський національний аграрний університет, м. Суми, Україна

Вступ. Умови вирощування поросят у промислових господарствах супроводжуються впливом значних факторів на організм тварин. Технологічні умови виступають як стрес-фактори, викликаючи безліч порушень фізіологічних функцій організму. Народження поросят також є складним фактором впливу, особливо початок функціональної активності органів системи дихання і забезпечення організму Оксигеном. Перехід до легеневого дихання тварин супроводжується використанням Оксигену і важливою складовою даного процесу є процеси перекисного окислення. Продукти процесу окислення складають основу життєдіяльності всіх клітин організму за фізіологічної норми та активуються при порушенні процесу надходження Оксигену в організм. Від продуктів перекисного окислення залежить інтенсивність реакцій акумуляції і трансформації енергії, перекисного окислення ліпідів. Сталість процесів вільного радикального окислення в організмі підтримує система антиоксидантного захисту. Під контролем даної системи в організмі знаходиться кількість первинних, вторинних метаболітів та Шифових основ ПОЛ. Дана система також регулює вміст в організмі активних форм Оксигену, вільних радикалів. Усе це вказує на значну роль системи антиоксидантного захисту в підтриманні гомеостазу організму. В збереженні сталості параметрів організму поряд з продуктами ПОЛ відіграє оксид азоту. Даний метаболіт